

Voorwoord bij het mededingingsverslag 2021

van Margrethe Vestager, uitvoerend vicevoorzitter en commissaris voor Mededinging

Helaas liet de pandemie zich in 2021 nog steeds voelen, zowel wat onze gezondheid betreft als in onze economie. En toen we stilaan terug leken te keren naar een normale situatie, kwam er in februari 2022 met de Russische invasie van Oekraïne een nieuwe schok. De Europese Unie is één met het Oekraïense volk en zijn regering, door sancties op te leggen aan Rusland en hulp te bieden waar dat nodig is. Er zijn niet alleen de menselijke tol en de enorme omvang van de fysieke vernietiging, maar ook de Oekraïense economie die dramatisch aan het krimpen is.

Terwijl het conflict zijn tol blijft eisen voor de economie van de EU, heeft de Commissie snel actie ondernomen om de gevolgen te verlichten door een tijdelijk crisiskader voor staatssteun goed te keuren waarmee de nodige overheidssteun kan worden verleend aan bedrijven en tegelijkertijd de integriteit van onze eengemaakte markt kan worden gevrijwaard. De goedkeuring, amper een maand na het begin van de oorlog, is een voorbeeld van hoe het mededingingsbeleid kan worden gebruikt om snel te reageren op behoeften als gevolg van externe economische schokken.

In 2021 heeft de Commissie aanzienlijke vooruitgang geboekt met haar herziening van belangrijke verordeningen, richtsnoeren en mededelingen om ervoor te zorgen dat zij geschikt blijven voor het beoogde doel. Zo heeft zij na de openbare raadpleging in 2021 over het ontwerp van herziene verticale groepsvrijstellingsverordening en verticale richtsnoeren, de nieuwe verordening en de nieuwe richtsnoeren in mei 2022 goedgekeurd. De verticale groepsvrijstellingsverordening stelt overeenkomsten tussen ondernemingen die op verschillende niveaus van de productie- of distributieketen actief zijn, onder voorwaarden vrij. De regels zorgen voor een veilige haven door bepaalde overeenkomsten als groep vrij te stellen. De nieuwe regels passen de veilige haven aan zodat die niet te genereus of te eng is.

Voor het toezicht op staatssteun was 2021 ook een productief jaar. De Commissie heeft een verordening aangenomen waarbij het toepassingsgebied van de algemene groepsvrijstellingsverordening wordt uitgebreid en heeft richtsnoeren voor klimaat, milieubescherming en energie gepubliceerd. De Commissie heeft ook een herziene mededeling voor belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang aangenomen, net als een herziene mededeling met richtsnoeren inzake staatssteun ter bevordering van risicofinancieringsinvesteringen.

Samen met de Raad en het Europees Parlement is er ook veel werk verzet voor de goedkeuring van de wet inzake digitale markten. Wat verdere wetgevingswerkzaamheden betreft heeft de Commissie haar wetgevingsvoorstel in december 2020 ingediend en werd politieke overeenstemming met de medewetgevers al in maart 2022 bereikt. Dat is erg snel voor onderhandelingen en overeenstemming over een dergelijk belangrijk stuk wetgeving.

Een andere verwezenlijking was de indiening van een voorstel voor een verordening betreffende buitenlandse subsidies die de interne markt verstoren. Die verordening zou de Commissie nieuwe bevoegdheden geven om buitenlandse subsidies aan in de EU actieve bedrijven te onderzoeken, en waar nodig herstelmaatregelen te nemen. Dit zal een belangrijk instrument zijn om “concurrentievermogen via rechtvaardigheid” te bewerkstelligen.

Het was ook een druk jaar voor de handhaving. De Commissie heeft, met inachtneming van alle geldende gezondheidsprotocollen, een aantal inspecties uitgevoerd op het gebied van kartels en antitrust.

Op het gebied van antitrust heeft de Commissie geldboeten van 875,2 miljoen euro opgelegd aan ondernemingen die lid waren van een kartel op de markt voor stikstofdioxide-reinigingstechnologie voor dieselwagens. De Commissie heeft een mededeling van punten van bezwaar tegen Apple uitgevaardigd, waarin zij voorlopig vaststelde dat de onderneming haar machtspositie voor de distributie van muziekstreamingapps via haar App Store misbruikte. De Commissie heeft ook haar onderzoeken tegen Amazon, Facebook en Google voortgezet, net als onderzoeken naar farmaceutische producten en consumptiegoederen.

Fusieactiviteiten zijn gestaag voortgezet. De Commissie heeft 396 besluiten vastgesteld (tegenover 352 in 2020) en is tussenbeide gekomen in 14 zaken. Meerdere voorgestelde transacties werden na diepgaand onderzoek goedgekeurd met toezeggingen, bijvoorbeeld de verwerving door Danfoss van Eaton Hydraulics en de aankoop door EssilorLuxottica van GrandVision op de eyewear-markten (zonnebrillen, contactlenzen, monturen).

In 2021 keurde de Commissie een aantal staatssteunmaatregelen goed ter ondersteuning van de groene transitie in de EU. Dat waren onder meer 18 maatregelen ter ondersteuning van hernieuwbare energie en 7 ter ondersteuning van schone mobiliteit. De Commissie heeft ook een besluit aangenomen tot goedkeuring van het tweede belangrijke project van gemeenschappelijk Europees belang inzake accu's. De in 2020 goedgekeurde tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun bleef ook in 2021 van kracht en werd tweemaal aangepast aan de evoluerende economische situatie. In 2021 heeft de Commissie binnen de tijdelijke kaderregeling 514 besluiten vastgesteld. De herstel- en veerkrachtfaciliteit werd in februari 2021 operationeel. Die faciliteit financiert hervormingen en investeringen in de lidstaten sinds februari 2020, de start van COVID-19, tot en met 31 december 2026. De faciliteit ondersteunt overheidsinvesteringen en hervormingen in de lidstaten door hen te helpen de economische en sociale gevolgen van de coronapandemie aan te pakken en het economisch herstel en de groene en de digitale transitie te bevorderen. Om subsidies en leningen te ontvangen, hebben de lidstaten herstel- en veerkrachtplannen ingediend bij de Commissie. In 2021 heeft het staatssteuntoezicht de uitvoering van die plannen gefaciliteerd om te waarborgen dat zij verenigbaar zijn met de staatssteunregels. Om hierbij te helpen staat DG Concurrentie de lidstaten tijdens de procedure bij met praktische richtsnoeren voor de aanmeldingen van staatssteun in het kader van de faciliteit.

Concurrerende markten en een goed functionerende eengemaakte markt zijn altijd belangrijk, en in tijden van crisis en grote veranderingen des te meer. Als we tot een duurzaam en veerkrachtig herstel willen komen en onze ambitieuze agenda voor een groene en digitale toekomst willen verwezenlijken, hebben we de prijssignalen, de concurrentiedynamiek en het verfrissende denken nodig die goed functionerende markten kunnen bieden. Het mededingingsbeleid dat de EU in 2021 heeft gevoerd, leverde een aanzienlijke bijdrage aan deze doelstellingen, en door ons rulebook te herzien en bij te werken zorgen we ervoor dat dit in de komende jaren zo zal blijven. Als we één ding kunnen verwachten, is het wel dat er zich nog meer onverwachte gebeurtenissen zullen voordoen waarbij flexibiliteit, aanpassingsvermogen en hervormingen cruciaal zullen zijn. Dat zal ons zal helpen om deze toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.